

gue személyében elsősorban kerül protestáns ember és agglégény Franciaország köztársasági elnökének székebe.

Páris, június 14. Herriot a hadügyi tárcát ajánlotta fel az *Echo de Paris* jelentése szerint Painlevének. Más lapok jelentése szerint Painlevének az a szándéka, hogy megtarja házelnöki állását.

Berlin, június 14. A német reggeli lapok Doumergue választásával foglalkoznak. A nemzetközi problémák sima megoldása érdekében Painlevé megválasztását szívesebben fogadták volna, mert Painlevé az egész világon olyan tekintélynek örvend, hogy már személyiséggel is közvetítőnek tudott volna fellépni. Doumergue megválasztása igen furcsa körülmények között folyi le s Európa nagy érdeklődéssel nézhet az

új elnök működése elé. Nem hiszik, hogy Doumergue megválasztása lehetetlenné tenné a Herriot-kabinet megalakítását, sőt várják, hogy Herriot a legközelebbi napokban be fog mutatkozni.

Berlin, június 14. Doumergue megválasztásával kapcsolatban a berlini sajtó majdnem kivétel nélkül azt írja, hogy a francia politika irányelvei tekintetében nem Doumergue, hanem Herriot és miniszterei lesznek mértékadók.

A *Lokalanzeiger* Poincaré politikájának más eszközökkel való folytatását emlegeti, míg a *Vorwärts* kijelenti, hogy a Herriot-kabinet kész a Németországgal való megegyezésre. A kormány sikere attól függ, hogy Németországban milyen bizalommal viseltetnek törekvései iránt.

Balogh Károly temetése.

Szeged, június 14. (Saját tudósítónktól.) Mindenki ott volt a temetésen. Az egész város. És mindenkinek szeméből gyász sugárzott elő. Balogh Károly hatalmas egyéniségének elmulása senkire sem maradt hatás nélkül. Nem mindenki szerette, amíg élt és dolgozott, de most, hogy meghalt, a temetésén kiderült, hogy mindenki becsülte ezt az energia-embert. Mindenki megbecsülte benne a szinte határtalan akaraterőt, amely nem ismert állandóan akadályokat, amely előtt eltörpült minden akadály. Balogh Károly az akaratok embere volt. Mindig akart valamit. Legsúlyosabb szavu és legerősebbkezű intézője lett a város ügyeinek.

Néhány év előtt, amikor még nem törték meg erejét a csalódások és a szomorúságok, amikor még korlátlan akarattal irányította a városnak az ő hatáskörébe eső ügyeit, valaki ezt írta hivatali szobájának ajtaján levő névtáblájára: „A város ura.”

Ez a jelző nagyon találó volt Balogh Károlyra egyidőben, mert valóban ura volt ennek a városnak, valóban csak az történt, amit ő akart, a tanács, a közgyűlés majdnem mindig meghajolt erős hangon nyilvánított akarata előtt. De jöttek a nagy csalódások, a nagy szomorúságok, a háboruzsúlte felfordulás lekényszerítette a város erős kézzel hajított kocsiját arról az egyenes úrról, amely a fokozatos és gyorsított fejlődés felé vezetett. Régi kipróbált igazságok köddé váltak ebben a felfordult összevisszaságban, a dolgok elveszítették realitását, nem volt stabilis alap, amelyen folytatni lehetett volna az építést.

Balogh Károly azért kemény derékkal harcolt tovább. Állta a harcol nagy elhatározással és a múltba vetett nagy hittel. De az idő, a folyton változó idő erősebb volt nála. Aztán Balogh Károly hangja halkult, egyre halkult. Energiája, akaraterője csökkent, egyre csökkent. Már senkisé nem nevezte a város urának. Amikor látta, hogy elvei nem érvényesülhetnek a város

közigazgatásában, visszavonult a csendesebb, békeesebb katonatigyzosztályba. A tanácsulésekre szorgalmasan eljárta ugyan, de egyre ritkábban szolt bele a vitákba. Átengedte a terepet azoknak, akik azt gondolták, hogy jobban tudják a dolgokat, mint ő. Néha feltört belőle a régi akaraterő, érces hangja ilyenkor betöltötte a termet teljesen, de hamar elfáradt. Ezek a fellobbanások nagyon rövid ideig tartottak.

Most már elcsendesedett egészen. Akarat, energia nélkül fekszik abban az ezüstös koporsóban, amely alig látszik ki a virágtengerből, ott a Tisza Lajos-köri Balogh-ház halottas, gyertyafüstös, fekete drapériás szobájában. Akik körülállják a magas ravatalt, mégis úgy érzik, hogy fekszik valaki abban a néma koporsóban. Valaki, aki volt, aki nagyon volt. Mintha sárgán világító gyertyák lángvirágai között lebegne valami abból a rengeleg, végképen megsemmisült energiából.

„Balogh Károly. Élt 62 évet.”

Kinn a ház előtt beláthatatlan nagyságu fekete, csendes tömeg vár, hogy megadja a végülizességet a város halottjának. És ott vár, a kapu előtt, két lombosodó fa árnyékában Szent Mihály fekete lova is. Az is Balogh Károly várja.

A tömeg szélén lovas- és gyalogosrendőrök várakoznak. A szomszédos házak ablakaiból riadtan kíváncsi szemek néznek le a nyüzsgőre zsúfolt utcára.

És Szent Mihály lovát azok veszik körül, akik legközelebb álltak Balogh Károlyhoz. A főispán, a polgármester, a város egész tanácsa és tisztikara, a főispán, az államrendőrség tisztikara, a közhivatalok és közintézmények vezetői. Azután a tisztelők, a barátok nagy csoportja. Fő lakartuk jegyezni azoknak a névsorát, akik ott voltak a temetésen, de amikor láttuk, hogy mindenki ottvan, abbahagytuk

a jegyzést. Mert mindenki ottvolt a város halottjának a temetésén.

Tíz órakor megérkezett Várhelyi József pápai prelátnak, Brezsch Béla kanonok, Tatárek Béla minorita rendfőnök és Pele Richárd, az alsóvárosi rendfőnök. Azután megkezdődött a gyászszertartás. Négy egyenruhás várnőr vállán hozta ki a súlyos ércoporsót.

Várhelyi József a belvárosi egyházi énekkar közreműködésével berzenfelle a halottat. Az énekkart Csérmák Elemér karnagy dirigálta.

Ezután dr. Semogyi Szilveszter lépett a koporsó mellé és meghatott hangon bucsuztatta el a halottat.

— Váratlan és megdöbbenően gyors elmulásod — mondotta — könnyű véget szerzett neked, de mérhetetlenül nagy fájdalommal töltötte el zokogó családodat, megrázkódtató érzést váltott ki tisztviselőitársaid lelkében, akikkel halálos napjának reggelén még együtt voltál. Most itt állnak körülöttem meghalva, megdöbbenve az emberi élet mulandóságának tragikumát előtt. Elmulásod mély fájdalommal tölti el a város egész közönségét, amelyért te jó munkával annyit dolgoztál és amelyre olyan pazar örökséget hagytál: Munkáseleted tisztelt emléket, amelyet halálosan zár szívébe mindenki. A te fegyelmet ismerő és fegyelmet követelő egyéniséged sok és nehéz akadállyal találkozott, de lelked hatalmas akaraterője legyőzte minden akadályt.

— Csak az hal meg egészen, aki nem hagy maga után egyetlen végigérzett érzést, egyetlen végig gondolatot, egyetlen valamit erő cselekedetét sem. A te munkáseletednek sok eredménye volt. Alig van alkotás ebben a városban, amelyhez a te agyad egy gondolatot, a lelked egy érzést ne adott volna. Nélküled a város közigazgatását nagyon bajos elképzelni. Stentori hangod ott dörgött mindig a fórumon. A közönség, ez az ezerszemű kritikus, a te cselekedeteidben is talált hibát, de abban mindig együtt érzett mindenki, hogy szókimondó, munkáseleted alapja az őszinteség volt. A kritika csak a sirig tart és elhallgat a bezárt koporsó előtt; csupán lényed lényege marad meg, az, hogy dolgoztál.

— Most, hogy elköltöztél közülünk, továbbélők közül, bizonyára találkozol rég elköltözött szenátoritársaidal. Összetűtök majd a mennyei, kék-kárpitos, csillagos tanácssteremben, hogy tovább folytassátok a vitát égi elnökökötök alatt, a városért. Bár csak valóra válna mindaz, amiért dolgoztatok.

— Most átadunk téged a Mindenhatónak, aki összetartja a Göncöl-szekér hét csillagát, aki a villámokat szórja és aki előtt nyitva vannak az élet és a halál kapui.

— Balogh Károly, erős, kedves munkatársunk, — Isten veled!

Az áhítatos csöndben elmondott beszéd nagy hatással volt mindenre s könnyeket is csalt elő a nők szeméből.

Hogy születik a zsarnok?

Írta: Móra Ferenc.

Tiszántul jártam a télen felolvasáson, olyan városban, ahol azelőtt sohse voltam, se egy lelkét benne nem ismertem. Mikor megérkeztem, hintóval vártak notabilitások, mikor eljöttem, egyedül caplattam ki a vasúthoz a bokáig erő latyakban. Ezt mindig így szoktuk csinálni vidéken. Nem azért, mintha nem becsülnénk meg az irodalmat, hanem mert ez a tradíció. A fogadó-bizottság elő van írva, az belekerül a jegyzőkönyvbe is, de ki az ördög hallott még kikísérő-bizottságról?

Őszintén szólva nem is nagyon bántam a dolgot, mert így senkinek se kellett kimagyarázkodnom, hogy miért szoktam én harmadik osztályon utazni. Azzal nem akar dicsekedni a magamformájú szerény ember, hogy többre nem telik, azt meg unja, hogy romantikus hazugságokat találjon ki új barátai kedvéért, akiknek, mire hazaér, a nevét is elfelejti.

Csak hogy mire a pénztár elé verekedtem magam, meggondoltam a dolgot. Hajnalitjék feküdtem le idegen ágyba, keveset és rosszul aludtam, zúgott a fejem, össze-vissza kavarogtak benne a tüzőtőfőparancsnok adomái Edgar Quinetnek a forradalomról szóló könyvével, amin kakasküörékolásra álomba ásitottam magam. (De ezzel nem akarom megbántani a hálósobám sifonérja tetején talált könyvet, amely a hetvenes években jelent meg, de még nem volt felvágva. Én se sok kárt tettem benne, csak négy oldalt vágtam föl belőle, aztán

visszadobtam a helyére. Jólelkű ember az utódokra is gondol.)

Egyszóval fáradt voltam és a perron tele volt subás, bekecses és tarisznyás emberekkel, meg batyus kofákkal. Így a harmadik osztály nem sok jót ígért, hát váltottam jegyet a másodikra.

Csak hogy a vonat Pest felől jött és a második osztály is olyan zsúfolt volt, hogy alig birtam föl-furakodni a folyosóra. Ember-ember hátán, minden fülke telepréselve. Mire az első órházhoz értünk, akkorra átlökdöstek a folyosó másik végére.

— Nini, egy üres fülke! — lepödttem meg és a közös sorsban levők bizodalmasságával hangosan kérdeztem: „Hát ez?”

— Szolgálati szakasz, mondta készségesen egy ur. — Tetszik látni, itt a tábla. — fujta egy bőrkabátos ur a szivarfüstöt a fülke ajtajára.

Én nem tudtam és igazság szerint most se tudom, mi az a szolgálati szakasz. Én csak azt láttam, hogy ez egy üres szakasz, amelyben kényelmesen elférne hat ember, kényelmetlenül elférne tizenkettő és furcsa, hogy nem ül bele senki, holott a folyosón szuszogni se bírnak egymástól. De hát olyan nyugodtan mondta mindenki, hogy ez szolgálati szakasz, amilyen nyugalommal ritkán találkozni a mai világban. Én is azt gondoltam aztán, ez így van rendjén, sőt az újabb szerencsepróbálókát most már én figyelmeztettem:

— Tetszik látni, szolgálati szakasz!

De a szorongás egyre nagyobb lett, a torkom is kezdett fájni, meg az epém is kezdett forogni. Micsoda ostobaság az, hogy én most egy hétfő krákgjak az ágyban amiatt, mert itt egy kényelmes, puha, meleg fülkének az ajtaján az van

kiírva: „szolgálati szakasz!” De én utóvégre egészséges ember vagyok, majd csak kibírom hazáig. De mi lesz ezzel az öreg urral, akinek egész jass-band szolt a tüdejében? Egy hölgy is áll itt, akinek, úgy nézem, éppen elég a maga terhe, noha semmi pakkja nincs is. Hát mi jögon állítja ezeket a vasut a folyosón, mikor meleg ülőhelyért vette el tőlük a pénzt? Hát nem volna most nekünk jogunk betörni a szolgálati szakasz ajtaját és aki azért ránk támad, azt kihajítani az ablakon? Persze, hogy ez forradalom, de a forradalmat mindig ilyenekkel provokálják ki. Tessék csak elolvasni a Quinet könyvét!

Csináltam volna-e forradalmat a szolgálati szakasz miatt, vagy nem, nem tudom, mert jött a kalauz s ahogy átadtam neki a jegyem, az arcomba süttette a fölemelt lámpáját.

— Nini, igazgató ur, hát most nincs szabadjegy?

— Nekem? — mosolyogtam, pedig haraphatnékom volt. — Nem is volt nekem, csak villamos szabadjegyem, de most már arra se találunk elég megbízható elemnek.

— Ejnye, hejnye, igazgató ur, — csóválta a fejét, — tessék helyet parancsolni a szolgálati szakaszban!

Már kattantotta is a rézkilincset. Egy kicsit zavarodottan motyogtam:

— De kérem... Tessék csak hagyni...

— Nem úgy van az, kérem alásan, — hajlongott a vasutas. — Tudjuk mink azt, kit mi illet. Ami igaz, igaz: elpirultam és melegség öntötte el a szívemet. Mégis csak meghatja az az embert, mikor egy egyszerű vasuti kalauzban több kultúra-becsülést talál, mint a gazdájában.